

Khoebisano Ka Batho

Khoebisano Ka Batho

Khoebisano ka batho ho latela molao oa Lesotho o thibelang khoebisano ka batho (**Anti-Trafficking in Persons Act 2011**) e hloloseha tjena;

- Ketso ea ho thaotha/lopetsa, ho palamisa, ho tlosa sebakeng se seng ho ea ho se seng, ho pata, kapo hona ho amohela batho ba joalo.
- Ho tšosa kapa ho sebelisa likhoka, ho qobella, likhoka, ho koetela, boqhekanyetsi, ho thetsa, tšebeliso e mpe ea matla, ho nka monyetla ka bohloki kapa ho lopetsa lehlatsipa ka litsiane.
- Tsena tsohle li etsoa ka maikemisetso a ho hlokofofatsa lehlatsipa.
- Mekhoa ea bohanyapetsi e ka kenyeletsa khoebisana ka ho rekisa 'mele, bo otsoa, bokhoba leho retla litho tsa motho.

Matšoenyeho a liphofu

Molao oa Lesotho le ea machaba e khahlanong le theko le thekisetso ea batho 'me li hlolosa hore tumello ea lehlatsipa ha e na ho ba boitsireletso khahlanong le ea arabelang nyeoe ea khoebisano moo ho sebelitsoeng e ngoe ea lilope tse boletsoeng ka holimo." Molao o boela o hlalosa hore maikutlo le bolokolohi ba mahlatsipa bo ea bohatelloa ka tšebeliso ea likhoka, boqhekanyetsi, kapa tšebeliso empe ea matla.

Molao o ela hloko bokhoni ba motho ea moholo baho iketsetsa liqeto bophelong ba hae, haholo litabeng tsa tšebetso, empa bokhoni boo ba ho iketsetsa li qeto ha bo sebelisoa e le boitšireletso moo ho sebelisoeng bo qhekanyetsi ho fumana tumello e joalo. Moo ho amehang Ngoana ea ka tlaase ho **lilemo tse leshome le metso e robeli(18)** melao e tiisa hore ngoana eo ha a iketsetse liqeto kapa ho fana ka tumello; tlasa maemo a feng kapa a feng. Sena se ka hloloseha ka hore; leha ngoana asa tšosoa, hosena sheshe e sebelisoeng ho ena, ngoana ha a na matla a ho fana ka tumello boemong ba khoebisano e qetellang ka bohanyapetsi.

Ho tšelisa Meeli Ka Khoroana tsa Matsa

Molao o khahlanong le ho tselisa ka khoroana tsa matsa ka tsela, leoatle le moea.

Molao o hlalosa ho tselisa ka khoroana tsa matsa e le;

- 1) Ho thusa ka khoroana tsa matsa motho ho kena naheng e 'ngoe;
- 2) Eo motho e seng moahi kapa mojaki ao nako tsohle
- 3) Molemong oa ho una molemo oa chelete kapa thepa

Lilemo tse leshome tse fitileng, khoebisano ka batho e nyolohetse maemong a nyarosang a tlokotsi. Taba ena ke koboanela linaheng tsohle tsa lefats'e. **The United Nations Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children (Trafficking in Persons Protocol)** e thibela, theola sekhahla le ho khalema ho khoebisano ka batho, haholo khahlanong le basali le bana. (Protocol e boletsoeng kaholimo e beha meoloane ea tšebetso le ho batalatsa mabala ho thibela khoebisano, ho beha ka pele ho makhotla litloli tsa molao le ho lokolisa methati ea ho sireletsa mahlasipa.

Ebe phapang Ke efeng lipakeng tsa Khoebisano Ka batho le ho tšelisa Ka Khoroana tsa matsa?

Tumellano

Mahlatsipa a tšelisoang ka khoroana tsa matsa a beha maphelo a bona tlokotsing ka ha ho sebelisoa litsela tse kotsi, Leha ele hore ba fane ka tumello ea hore ba tšelisoa leliboho. Mahlasipa a khoebisano ka batho ha ngata haba fane ka tumello, leha e ba sethathong tumello eile ea eba teng, ese e nketsoe sebaka ke maemo a ho qobelloa, boqhekanyetsi le tlhekefetso a renang ho tsoa ho bona.

Ho tšelisoa Maliboho le Meeli

Ho tšelisa meeli kapa maliboho eka hloloseha ele ho tšelisa motho moeli oa linaha, ha theko le thekisetano ea batho e ka etsahala le kahare ho naha moo motho a sa tšelisoeng moeli.

Bohanyapetsi

Ho tšelisa ka khoroana tsa matsa ho fihla pheletsong hang ha lehlatsipa le tšelisitsoe moeli kapa leliboho, empa khoebisanong ka batho ho ba le tlhekefetso ho mahlasipa ele mokhoa oa ho iketsetsa maruo ke bahlekefetsi. Mahlatsipa a khoebo le khoebisano ea batho a tlokotsing haholo, 'me a hloka tšireletso e le hore ba se iphumane ba hobosoa, kapa ba khutletse matsohong a bahlekefetsi ba bona .

Matšoao a Khoebisano ka Batho

Hase matšoao ohle a lethathamong lena atla hlahella litabeng tsa khoebisano ka batho. Boteng le bosieo a matšoao ana hase ho bolela hore khoebisano ka batho hae tsoele-pele empa boteng ba ona bo hlalosa hore liphuputso litšoanela ho tsoela-pele. Liphofu tsa khoebisano ka batho lifumaneha ka litšobotsi le maemo a fapaneng: 'Moho re ka nka khato ho utulla liphofu tseo.

Mahlatsipa a :

- Lumela hore a tlameha ho sebetsa khahlanong le maikutlo a bona, a
- Sitoa ho tloha sebakeng sa tšebetso
- Bontša matšoao a ho se be le bolokolohi ba motsamao
- Ba le maikutlo a hore motsamao oa bona oa laoloa
- Bontša letsoalo le ho hloka boiketlo
- Lumella tlhekefetso le litšoso ho bona , ba malapa a bona kapa ho baratuo ba bona.
- Eba le likotsi tse pakang ho khakhathoa

- Eba le likotsi tse pakang mesebetsi kapo litlamo tsa mofuta oitseng
- Hloka tsepo ho litsi tsa molao
- Tšosoa ka hore batla tšoarisoa
- Tšaba ho bolela maemo a bona a bojaki
- Hloka litokomane tsa bona tsa boitsebiso joaloka passport, kapa ID kaha li lula matsohong a bahloko-fatsi ba bona.
- Sebelisa litokomane tsa boitsebiso le tsa ho eta tsa mokunyata
- Fumaneha sebakeng seo kapa ba amana le moo batho hloko-fatsoang/ bahanyapetsoang
- Tsebe puo e buuoang sebakeng seo ba leng ho sona
- Tsebe sebaka sa bolulo le sa mosebetsi moo ba leng hona teng
- Lumella motho e mong a ba arabelle empa ho buoa le bona
- Ho bontša eka ba nka litaelo tsa motho e mong.
- Qobelloa ho sebetsa tlasa maemo a hlobaetsang
- Ho qobelloa ho etsa seo a se laeloang ka tlhokofatso.
- Hloka monyetla oa ho ipuella maemo a hlobaetsang a mosebetsi
- Fumana moputso o monyane haholo kapa ho se fumane letho
- Hloka tokelo mekholong ea bona
- Hloka matsatsi a phomolo
- Lula libakeng tseo maemo a tsona a sa lokeleng batho
- Tingoa monyetla oa litšebeletso tsa bo ngaka
- Tingoa monyetla oa ho kopane le batho ho hang
- Tingoa monyetla oa ho kopana le ba malapa kapa batho ba sa fumaneheng sebakeng sa bona sa tšebetso
- Hloka bolokolohi ba ho bua le batho
- Ba le monahano oa hore ba tlangoe ke mokoloto
- Ba tlasa bokopa-kopa
- Tsoa sebakeng seo ho tsebahalang ka hore ke sebaka seo khoebisano ka batho eleng kobo le lemao
- Patalletsoe mokhoa oa ho tsamaea ke motho eo, 'me ba tšoanela ho mo lefa ka ho mo sebeletsa moo ba eang teng
- Entse liqeto ka litaba tsa mafosisa

Bana bao e leng mahlatsipa ba:

- Hloka katamelo ea batsoali kapa bahlokomeli
- Bonahala ba ts'ohile ba bile ba itšoere ka tsela e sa tsoaneng le ea thaka mphatho tsa bona
- Hloka metsoalle thaka 'moho ka ntle le ba sebaka sa tšebetso Bonoa ka hosekene sekolo
- Hloka nako ea ho bapala
- Sitoa ho ba 'moho le bana ba bang, ba lula libakeng tseo maemo a tsona a sa lokelang batho
- Ja ba le bang eseng 'moho le bao eleng litho tsa lelapa
- Ja mafoforesane a oeleng tafoleng
- Sebetsa mosebetsi o sa lokelang bana
- Tsamaea ho sena motho ea moholo ea ba hlokometseng
- Tsamaea ka mokhupi le batho bao eseng leleko le bona

Matsoao ao ka ona bana bao eleng mahlatsipa ba ka bonahalang:

1. Ho fumaneha ha liphahlo tsa bana tse aparoang mosebetsing kapa thobalanong
2. Libapalisuoa tsa bana, libethe le liaparo tsa bana matlong a hoebang ka 'mele kapa lifemeng
3. Motho ea moholo a boelisa hore u fumane ngoana a senang mohlokomeli
4. Bana ba senang bahlokomeli feela ba ena le linomoro tsa ho letsetsa makoloi a baeti
5. Liphuphutso tse utullang ho nka bana ntle ho molao

Matšoao a Khoebisano ka batho

Tlhekefetso ea motabo | Mahlatsipa a motabo a ka:

1. ba lilemo tsohle, ba lilemo tse fapaneng ba eba libakeng tse fapaneng ho latela tlhoko ea bareki
2. tsamaea ho tloha sebakeng sa khoebo ea 'mele ho ea ho se seng kapa ho ea libakeng tse ngata tse hoebang ka 'mele
3. Ba lula ba katiloe ka nako tsohle leha ba etela kae kapa kae
4. Ho ba le matšoao a tattoo a mong'a bona 'meleng ea bona
5. Ba robala moo ba sebeletsang teng

6. Ba phela leho tsamaea ele sekhakhatha, ka nako engoe le basali basa bueng puo e tšoanang.
7. Hobane le liphahlo tse fokolang haholo
8. Liphahlo tsa bona ebe tsa mosebetsi oa ho hoeba ka 'mele
9. Ho se nepe puo empa batseba mantsoe a 'maloa a amanang le thobalano ka puo ea moo kapo ea bareki
10. Ha bana chelete eo eleng ea bona
11. Ho hloka litokomane tsa boitsebiso

Mahlatsipa a bokhoba ba mesebetsi ea malapeng ba ka bonoa ka:

1. ho lula le lelapa
2. Ha ba je 'moho le litho tsa lelapa leo
3. Ha ba na sebaka se khethehileng sa boikhutso
4. Ba robala ka kopanelo sebakeng se sa lokeleng ho robala
5. Mohiri a tlaleha ba nyametse empa ba ntse ba lula le eena ka tlung
6. Ho se lumelloe ho tsoa ka tlung ele hona ho chaka
7. Ha ba tsoe ka tlung ba sa tsamaee le mohiri
8. Ba ja makumane a oeleng tafoleng feela
9. Ba phela tlasa mahlapa, litlekefetso, litšoso kapa ho khakhathoa

10. Ha hona nako eo baka tlohang mosebetsing mong'a bona a le sieo

11. Ha ba na bolokolohi ba ho tsamaea

12. Sebaka sa tšebetso se lula se katiloe hoo ba sitoang ho tsoa.

13. Khalemelo e etsoa ka mokhoa oa ho patalisoa

14. Phelisoa ka mahlapa, thlekefetso, litšoso le ho khakhathoa

15. Ha ba na koetliso ea mathomo 'moho le mangolo a tšebetso

Bohanyapetsi ba bosebetsi Mahlatsipa a mesebetsi e latelang: Temo, likonteraka, boithabiso, litsebeletsong le lifemeng ba :

1) Lula e le sehlopha sebakeng se le seng moo ba sebetsang, ba batsoa ngope-setsoa haeba ba tsoa.

2) Ba lula maqofeng, lihokong tse kang libaka tsa temo kapo mehahong ea mesebetsi e meholo.

3) Ba apara ka tsela e phoqang bakeng sa tšebetso ea bona: mohlala, ba hloka liphahlo tsa tšireletso; liphahlo tse bolokang mofuthu

4) Ba ja makumane a oeleng tafoleng

5) Ha bana lentsoe cheleteng eo ba e sebelelitseng

6) Ha bana litokomane tsa tumellano ea khiri

7) Ba sebetsa mocha-o-chele ntle ho khedu

8) Ba itšitlehile ka mohiri oa bona ka li tšebeletso, mosebetsi, mokhoa oa ho tsamaea le bolulo

9) Ha bana khetho ea bolulo

Phatlalatso ena e tšhelitsoe ka lichelete/ kopanelo ea lichelete ke European Union. Litaba tsa eona ke boikarabelo ba IOM le World Vision 'me ha li bontše maikutlo a European Union.

Tlaleha Tlhekefetso mona:

Mapoleseng a haufi le uena, kapa
letsetsa nomoro ea **112** e sa
lefelloeng

Moreneng kapa ho mahokela

Lekala la tsa lehae

Lekala la nts'etso pele ea Sechaba
(Ministry of Social Development)
kapa letsetsa nomoro ea **116** e sa
lefelloeng

